

A. ÖZGE YENİCE

Çukurova Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Araştırma Görevlisi

**TEMİNAT
SÖZLEŞMELERİNDE
RÜCU İLİŞKİLERİ**

KEFALET SÖZLEŞMESİNDE RÜCU

GARANTİ SÖZLEŞMESİNDE RÜCU

İPOTEKTE RÜCU

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	vii
ÖNSÖZ	ix
İÇİNDEKİLER	xi
KISALTMALAR.....	xix
GİRİŞ.....	1

Birinci Bölüm TEMİNAT SÖZLEŞMELERİ VE RÜCU HAKKI

I. TEMİNAT SÖZLEŞMELERİ.....	3
A. TEMİNAT KAVRAMI.....	3
B. TEMİNAT SÖZLEŞMELERİ	4
1. Teminat Sözleşmesi Kavramı.....	4
2. Teminat Sözleşmesi Türleri	6
a. Kişisel Teminat Sözleşmeleri	6
(1) Genel Olarak Kişisel Teminat Sözleşmeleri.....	6
(2) Kefalet Sözleşmesi	9
(3) Garanti Sözleşmesi.....	11
(4) Sigorta Sözleşmesi.....	13
(5) İtibar Emri	14
(6) Akreditif	15
b. Aynı Teminat Sözleşmeleri	16
(1) Genel Olarak Aynı Teminat Sözleşmeleri.....	16
(2) Taşınır Rehni.....	17
(3) Taşınmaz Rehni.....	18

	(4) Alacak Rehni	19
	(5) Ticari İşletme Rehni.....	20
	(6) Gemi İpotegi.....	21
	(7) Maden Cevherleri Rehni ve Maden İpotegi.....	21
	(8) Hayvan Rehni.....	22
	(9) Motorlu Taşıt Rehni.....	23
II.	RÜCU HAKKI.....	23
	A. GENEL OLARAK RÜCU HAKKI	23
	1. Rücu Kavramı	23
	2. Rücu Hakkının Hukuki Niteliği	24
	3. Rücu Hakkının Doğumu	26
	4. Rücu Hakkının Kapsamı ve Tayininde Hâkimin Takdir Yetkisi.....	28
	B. MÜTESELSİL SORUMLULUK VE RÜCU.....	30
	1. Rücu Hakkına İlişkin Yasal Düzenlemeler	30
	2. Eksik Teselsülde Rücu	31
	3. Tam Teselsülde Rücu	33
	4. Sözleşmeye Dayalı Müteselsil Borçlulukta Rücu	35
	C. TESELSÜL OLMAYAN HALLERDE RÜCU	37
	D. RÜCU VE HALEFİYET	38
	1. Rücu ve Halefiyet Arasındaki İlişki	38
	2. Rücu ve Halefiyet Arasındaki Farklılıklar.....	40
	a. Hukuki Niteliği Yönünden.....	40
	b. Kaynağı Yönünden.....	41
	c. Tarafları Yönünden	41
	d. Sonuçları Yönünden	42
	3. Halefiyete Dayalı Olmayan Rücu Sebepleri	43
	E. RÜCU HAKKINI KULLANMA USULÜ	45
	1. Genel Olarak Rücu Hakkını Kullanma Usulü	45
	2. Rücu Davaları.....	48

İkinci Bölüm
KEFALET SÖZLEŞMESİNDE RÜCU
İLİŞKİLERİ

I.	GENEL OLARAK	51
II.	KEFALET SÖZLEŞMESİNDE RÜCU HAKKININ HUKUKİ NİTELİĞİ	52

III.	KEFALET SÖZLEŞMESİNDE RÜCU HAKKININ KAPSAMI.....	53
A.	KEFİLİN SORUMLULUĞUNUN KAPSAMI	53
B.	KEFİLİN RÜCU HAKKININ KAPSAMI.....	54
IV.	KEFALET SÖZLEŞMESİNDE RÜCU HAKKININ ŞARTLARI.....	55
A.	KEFALET SÖZLEŞMESİNİN GEÇERLİ OLMASI.....	55
1.	Genel Olarak.....	55
2.	Asıl Borcun Geçerli Olması.....	56
a.	Genel Olarak	56
b.	Hata veya Ehliyetsizlik Nedeniyle Borçlunun Sorumluluğunu Gerektirmeyen Bir Sözleşmeden Doğan Borca Kefalet Halinde.....	57
c.	Eksik (Tabii) Borca Kefalet	57
3.	Kefalet Sözleşmesinin Geçerli Olması	59
B.	KEFİLİN ALACAKLIYI TATMİN ETMESİ.....	60
1.	Ödeme Yapma.....	60
2.	Kefilin Malvarlığında Fiili Bir Azalmanın Gerekip Gerekmediği.....	61
V.	KEFİLİN ASIL BORÇLUYA KARŞI RÜCU HAKKI	63
A.	KEFİLİN ASIL BORÇLUYA KARŞI HALEFİYETE DAYALI RÜCU HAKKI.....	63
B.	KEFİLİN ASIL BORÇLUYA KARŞI ARALARINDAKİ İÇ İLİŞKİYE DAYALI RÜCU HAKKI	67
C.	KEFİLİN ASIL BORÇLUYA KARŞI RÜCU HAKKINI KAYBEDECEĞİ HALLER	68
1.	Genel Olarak.....	68
2.	Kefilin Asıl Borçluya Ait Defileri İleri Sürmemesi	69
3.	Kefilin Yaptığı Ödemeyi Asıl Borçluya Bildirme Yükümünü Yerine Getirmemesi	71
VI.	KEFİLLERİN BİRBİRLERİNE KARŞI RÜCU HAKLARI.....	73
A.	GENEL OLARAK KEFİLLERİN BİRBİRLERİNE RÜCUU	73
B.	MÜTESELSİL BİRLİKTE KEFALETTE RÜCU İLİŞKİSİ.....	76
C.	ADİ BİRLİKTE KEFALETTE RÜCU İLİŞKİSİ.....	77
D.	GERÇEK OLMAYAN BİRLİKTE KEFALETTE RÜCU İLİŞKİSİ.....	80
E.	BİRLİKTE KEFİLLERİN SORUMLULUKTAN KURTULMASI.....	81
VII.	RÜCU HALİNDE KEFİLİN FAYDALANABİLECEĞİ TEMİNATLAR.....	82
A.	KEFİLE DEVREDEN ALACAKLA İLGİLİ TEMİNATLAR.....	82

1. Kefile Devredilecek Teminatlar	82
a. Niteliği İtibariyle Teminatlar.....	82
b. Teminatların Zaman Bakımından Devri	83
c. Kısmi Ödeme Halinde Teminatların Devri.....	84
d. Alacaklının Diğer Haklarını da Karşılıyan Teminatların Devri.....	85
2. Teminatların Kefile Devir Şekli	85
3. Kefilin, Teminatlar Kendisine Verilmeden Önce Ödeme Borcunun Doğup Doğmayacağı	86
4. Alacaklının Teminatları Elden Çıkarmasının Kefalet Borcuna Etkisi	86
5. Kefilin Teminatların Varlığında Hataya Düşmesi.....	88
B. KEFİLİN BORÇLUDAN TEMİNAT İSTEYEBİLECEĞİ HALLER	88
1. Genel Olarak.....	88
2. Borçlunun, Kefile Karşı Olan Taahhütlerine Aykırı Hareket Etmesi	89
3. Borçlu Nedeniyle Takibin Güçleşmesi.....	90
4. Asıl Borçlunun Mali Durumunun Kötüleşmesi	90
C. RÜCU KEFALET	90
VIII. ZAMANAŞIMI İLE İLGİLİ HÜKÜMLERİN RÜCU HAKKINA ETKİSİ.....	91
A. KEFALETİN ZAMANAŞIMINA UĞRAMASININ RÜCU HAKKINA ETKİSİ	91
B. ALACAĞIN ZAMANAŞIMINA UĞRAMASININ RÜCU HAKKINA ETKİSİ.....	92
IX. RÜCU HAKKINDAN FERAGAT	93

Üçüncü Bölüm
GARANTİ SÖZLEŞMESİNDE VE
İPOTEKTE RÜCU İLİŞKİLERİ

I. GARANTİ SÖZLEŞMESİNDE RÜCU İLİŞKİLERİ.....	97
A. GENEL OLARAK.....	97
B. KEFALET VE GARANTİ SÖZLEŞMELERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ.....	99
1. Kefalet ve Garanti Sözleşmeleri Arasındaki Farklar.....	99
a. Ferilik – Aslilik Yönünden	99
b. Şekil Prensibi Yönünden.....	100

c.	Asıl Borçluya ait Defilerden Yararlanabilme Yönünden.....	100
d.	Sorumluluğun Doğduğu An Yönünden.....	101
e.	Alacaklının Haklarına Halef Olabilme Yönünden.....	101
f.	Koruyucu Yasal Hükümler Yönünden.....	101
g.	Şüphe Halinde Kefalet Karinesi.....	102
2.	Kefalet ve Garanti Sözleşmelerini Ayıran Kıstaslar	102
a.	Ayırıcı Kıstasların Önemi	102
b.	Yardımcı Kıstaslar	102
c.	Ana Kıstaslar	103
(1)	Aslilik – Ferilik Kıstası	103
(2)	Teminat Veren Özel Menfaati Kıstası.....	104
(3)	Kişiyeye Yönelik İlgi – Sonuca Yönelik İlgi Kıstası.....	104
(4)	Aynen İfa Yükümlülüğü – Tazminat Ödeme Yükümlülüğü Kıstası.....	104
3.	Bankaların Kişisel Teminat Tecihinin Kefaletten Garantiye Kayması ve Bunun Sebepleri.....	105
C.	GARANTİ SÖZLEŞMESİNDE RÜCU HAKKININ HUKUKİ NİTELİĞİ.....	108
D.	GARANTİ SÖZLEŞMESİNDE RÜCU HAKKININ KAPSAMI.....	108
E.	GARANTİ SÖZLEŞMESİNDE RÜCU HAKKININ ŞARTLARI	109
1.	Geçerli Bir Şekilde Kurulmuş Garanti Sözleşmesinin Varlığı	109
a.	Şekil Yönünden	109
b.	Esas Yönünden.....	110
2.	Garanti Veren Garanti Sözleşmesinden Doğan Borcunu Yerine Getirmesi	111
F.	GARANTİ VERENİN ÜÇÜNCÜ KİŞİYE KARŞI RÜCU HAKKI.....	111
1.	Genel Olarak Garanti Veren Üçüncü Kişiyeye Rücu Hakkı.....	111
2.	Garanti Veren Kontrgarantiye Dayalı Rücu Hakkı.....	112
3.	Garanti Veren Kontrgaranti Dışında Rücu Hakkı... 114	
II.	İPOTEKTE RÜCU İLİŞKİLERİ	119

A. GENEL OLARAK İPOTEK.....	119
1. İpotek Kavramı, Hukuki Niteliği ve Özellikleri.....	119
a. İpotek Kavramı	119
b. Hukuki Niteliği	120
c. Özellikleri	122
(1) İpoteğin Alacağa Bağlı Bir Hak Olması.....	122
(2) İpoteğin Borçlunun Sorumluluğunu Sona Erdirmemesi.....	122
(3) İpoteğin Kurulmasında Borçlu İle Malikin Aynı Kişi Olmasının Zorunlu Olmaması.....	123
2. İpotek ile Teminat Altına Alınan Alacak	123
3. Teminatın Korunmasına İlişkin Önlemler	124
a. Teminatın Değerinin Malikin Kusuru İle Azalması.....	124
b. Teminatın Değerinin Malikin Kusuru Olmaksızın Azalması.....	125
B. İPOTEKTE RÜCU.....	125
1. Genel Olarak.....	125
2. İpotekte Rücu Hakkının Hukuki Niteliği	126
3. İpotekte Rücu Hakkının Kapsamı.....	127
a. Alacağı Teminat Altına Alan İpoteğin Taşınmaz Yönünden Kapsamı.....	127
(1) Genel Olarak	127
(2) Eklentiler	127
(3) Bütünleyici Parçalar	128
(4) Kira Bedelleri	129
(5) Kaim Değerler (Sürrogatlar)	129
b. İpotekte Rücu Hakkının Kapsamı.....	130
4. İpotekte Rücu Hakkının Şartları.....	130
a. Geçerli Bir Şekilde Kurulmuş İpoteğin Varlığı.....	130
b. Temel Borç İlişkisinin Geçerli Olması.....	131
c. İpotek İle Temin Edilen Alacağı Ödmeden Sorumlu Birden Fazla Kişinin Varlığı	131
d. Alacaklıya İpotekle Temin Edilen Alacağı Ödeme.....	132
5. Başkasının Borcu İçin İpotekte Rücu	132
a. Başkasının Borcu İçin İpotek Kavramı	132

b. Malikin Sorumluluğunun Kapsamı ve İpotegin Önceliği	132
c. Malikin Halefiyete Dayalı Rücu Hakkı	132
d. İpotekli Taşınmazın Devri	134
6. İpotekle Temin Edilen Alacaktan Birden Fazla Kişinin Sorumlu Olduğu Diğer Hallerde Rücu	135
a. Aynı Alacak İçin Birden Çok Taşınmaz Üzerinde İpotek Kurulması	135
(1) Toplu İpotek Tesisi Suretiyle Aynı Alacağın Birden Fazla Taşınmazla Temin Edilmesi.....	136
(2) Alacağın Rehin Yükünün Paylaştırılması Suretiyle Birden Çok Taşınmazla Temin Edilmesi.....	136
b. Paylı Mülkiyete veya Elbirliği ile Mülkiyete Tabi Taşınmazlar Üzerinde Kurulu İpotekte Rücu.....	137
C. AYNI ALACAĞIN KEFALET VE İPOTEKLE TEMİN EDİLMESİ HALİNDE RÜCU İLİŞKİLERİ	138
SONUÇ.....	143
KAYNAKÇA.....	147